

A BUK KAI RA PROPET AMOS

A varkurai pire ra umana gunan maravai Israel

¹ A tinata kai Amos, nina i ga ki varurung ma ra umana tena balabalaure sip aro Tekoa, ure ra magit i ga gire ure Israel ta ra kilala ba Usia i king Iuda tana, ma ta ra kilala ba Ieroboam natu i Ioas i king Israel tana, ma a ura kilala lua ta ra guria.

² Ma i ga biti dari: A Luluai na kukula marama Sion, ma na tata maro Ierusalem; ma ra umana bala na vura kai ra umana tena balabalaure sip diat a ligur, ma ra ul a Karmel na makuk.

³ A Luluai i biti dari: Ure a utul a kaina mangamangana Damasko i pait ia, maia, ure a ivat, pa ina tak vue ra balbali pirana; tago dia ga ubu Gilead ma ra palariam na ramarama Vit;

⁴ ina tulue ra iap ta ra kuba i Kasael, ma na vaimur ra umana ngala na pal kai Ben-Adad. ⁵ Ma ina bubur ra porobat Damasko, ma ina li vue ra tarai ta ra male Aven, ma nina i vatur vake ra buka na varkurai aro Bet-Eden, ma ra tarai Siria diat a vana na vilavilau uro Kir, ra Luluai i biti.

⁶ A Luluai i biti dari: Ure a utul a kaina mangamangana Gasa i pait ia, maia, ure a ivat, pa ina tak. vue ra balbali pirana; tago dia ga ben vavilaviau vue ra tarai par, ma dia ga tul tar diat tai Edom; ⁷ io, ina tulue ra iap ta ra liplip Gasa, ma na vaimur ra umana pal na luluai tana; ⁸ ma ina ubu vue ra tarai Asdod, ma nina i vatur vake ra buka na varkurai aro Askelon; ma ra limagu na

varubu ma Ekron, ma diat dia ki valili aro Pilistia diat a virua, ra Luluai God i biti.

⁹ A Luluai i biti dari: Ure a utul a kaina mangamangana Tiro i pait ia, maia, ure a ivat, pa ina tak vue ra balbali pirana; tago dia ga tul tar ra tarai par tai Edom, ma pa dia ga nuk pa mule ra kunubu na bartalaina; ¹⁰ io, ina tulue ra iap ta ra liplip Tiro, ma na vaimur vue ra umana pal na luluai tana.

¹¹ A Luluai i biti dari: Ure a utul a kaina mangamangana Edom i pait ia, maia, ure a ivat, pa ina tak vue ra balbali pirana; tago i ga korot mur turana ma ra pakat na vinarubu, ma i ga vung vue ra varmari par, ma kana kankan i karangap vatikai, ma i ngangangal na kulot vatikai; ¹² io, ina tulue ra iap tadav Teman, ma na vaimur vue ra umana ngala na pal kai Bosra.

¹³ A Luluai i biti dari: Ure a utul a kaina mangamangana kai ra tarai Amon, maia, ure a ivat, pa ina tak vue ra balbali pirana; tago dia ga poko vakaina ra bala i ra vaden Gilead ba dia kap bala, upi diat a kari vangala kadia langun; ¹⁴ io, ina vaulung ra iap ta ra liplip na vat Raba, ma na vaimur vue ra umana pal na luluai tana, ma ra kunukula ta ra bung na vinarubu, ma ra ngala na vuvu ta ra bung na kalivuvur; ¹⁵ ma kadia king na vana ma na ki na vilavilau, diat varurung ma kana umana luluai, ra Luluai i biti.

2

¹ A Luluai i biti dari: Ure a utul a kaina mangamangana Moab i pait ia, maia, ure a ivat, pa ina tak vue ra balbali pirana; tago i ga tun ra ur i ra king Edom upi diat a kabang; ² io, ina tulue

ra iap tadav Moab, ma na vaimur vue ra umana pal na luluai Keriot; ma Moab na virua ma ra purpuruan, ma ra ngenge, ma ra nilai ra tavor; ³ ma ina ubu vue ra tena varkurai pire diat, ma ina ubu doko ra lavur luluai tana varurung me, ra Luluai i biti.

⁴ A Luluai i biti dari: Ure a utul a kaina mangamangana Iuda i ga pait ia, maia, ure a ivat, pa ina tak vue ra balbali pirana; tago dia tar piam vue ra varkurai kai ra Luluai, ma pa dia toratorom ta kana lavur togotogo, ma kadia lavur vaongo dia tar varara diat, nina ba ra lavur tama i diat dia ga mur tana; ⁵ io, ina tulue ra iap tadav Iuda, ma na vaimur vue ra umana pal na luluai Ierusalem.

A varkurai pire Israel

⁶ A Luluai i biti dari: Ure a utul a kaina mangamangana kai Israel, maia, ure a ivat, pa ina tak vue ra balbali pirana; tago dia ga ivure ra tena takodo ure ra mani, ma ra tolong ure ra ivu pal a kau; ⁷ dia tungatunga upi ra tobon na ki ta ra ulu i ra tolong, ma dia varara ra nga kadiat i madu ra bala i diat; tika na tutana dir ma tamana dir tadav ra kopono vavina, ma ra gomgom na iangigu i kaina tana; ⁸ ma dia va ta ra paparai ra umana uguugu ma vartabar par, dia va ta ra umana mal dia vatur vake ure ra vuvung varirap, ma ta ra kuba i kadia God dia mome ra vain kadiat dia ga varkul me. ⁹ Ma a dovotina, iau ga vamutue ra tarai Amor ta ra luaina mata i diat, nina dia ga lolovina da ra umana tagatagal, ma ra ongor i diat i ga da ra ongor i ra iban; ma a dovotina iau tar vakaina vue ra ingaingarina arama ma ra

okorina ra pia. ¹⁰ Tikai bula, iau ga ben vairop avat kan ra gunan Aigipto, ma iau ga lue rap avat ta ra bil a ivat na vinun na kilakilala, upi avat a kale vake ra gunan kai ra tarai Amor. ¹¹ Ma iau ga vatur ta umana natum, a umana tutana, upi diat a ki na propet, ma kavava ta umana barmana upi diat a umana Nasir. Ea, avat a umana natu i Israel, pa i damana vang? ra Luluai i biti. ¹² Ma ava ga tabar vamomo ra umana Nasir ma ra vain, ma ava ga tigel bat ra umana propet dari: Koko avat a tata na propet. ¹³ Ea, ina gigie vue avat ta kavava kiki, da ra kakari i gigie ba i buka ma ra vinvin vit. ¹⁴ Ma ra tena nivut pa na tadav ra pal na bakbakit, ma ra tena niongor pa na vangala kana niongor, ma ra lebe pa na valaun pa mule; ¹⁵ ma nina bula ba i lele ra panak pa na tur, ma ra tena nivut pa na laun, ma nina i ki ra os pa na valaun pa mule; ¹⁶ ma ta diat ra umana lebe nina ba pa i burut na vilau a tavaturia ka ta nam ra bung, ra Luluai i biti.

3

A papalum kai ra propet

¹ Avat a valongore go ra tinata ba ra Luluai i tar tatike ure avat, a tarai Israel, ure ra vuna tarai par nina iau ga ben vairop ia kan ra gunan Aigipto, ra tinata dari: ² Ta ra lavur vuna tarai ta ra rakarakan a gunagunan, avat ika iau ga nunure avat, kari ina bali kavava lavur kaina mangamangana pire vavat.

³ Dave, a urua dir varagur, ona pa dir tar kubu damana? ⁴ Dave, ra leon na kukula ta ra pupui,

ona pa kana ta virua? Ma ra nat na leon na kukula bar ta kana vava, ona pa i ga ubu pa ta magit? ⁵ Dave, a beo na virua ta ra kun ara ra pia, ona pa ta tikai i kapi, kun ure? Dave, ra kun na pil mara ra pia, ona pa ta magit i virua tana? ⁶ Dave, ba da vu ra tavur ta ra pia na pal a tarai pa dia burut vang? Dave, ra kaina magit na tadav ra pia na pal bar ba ra Luluai pa i ga pait ia? ⁷ Pata; ra Luluai God pa i pait ta magit, ba pa i vaarike value ra nuknukina ba i tur ivai tadav kana umana tultul, a umana propet. ⁸ A leon i tar kukula, ia pa na dadadar? Ra Luluai God i tar tata, ia pa na tata na propet?

A ngala na purpuruan aro Samaria

⁹ Avat a varvarvai ta ra umana pal na luluai Asdod, ma ta ra umana pal na luluai ta ra gunan Aigipto, ma avat a biti: Avat a vana varurung ta ra ul a lualuana Samaria, ma avat a gire ra ngala na purpuruan tana, ma ra lavur mangamangana ki vartaun ba di pait ia tana. ¹⁰ Tago pa i tale diat ba diat a pait ra magit i takodo, nina dia vung vake ke ra lavur magit dia ga varane ma ra magit dia ga long ia ta kadia lavur pal, ra Luluai i biti. ¹¹ Kari ra Luluai God i biti dari: A ebar na vut, ma na vila varbat ra gunan, ma na vakaina vue kaum dekdek na liplip, ma na re vue kaum lavur pal na luluai. ¹² A Luluai i biti dari: Da ra tena balabalaure sip i vatur vake ra ura kak i ra sip kan ra ngie i ra leon, ba ra ngungu talingana, damana da valaun ra tarai Israel, diat dia ki Samaria ta ra ngu na molamolo ma ta ra lavur vava kumau.

¹³ A Luluai God, ra God kai ra lavur kor, i biti dari: Avat a valongore, ma avat a vartakun ure ra kuba i Iakob. ¹⁴ Tago ta ra e ba ina bali ra lavur varpam kai Israel pirana, ina kure bula ra umana uguugu Betel, ma da pakat vue ra umana ram u ra uguugu, ma diat a bura ra pia. ¹⁵ Ma ina re vue ra pal na e na madoldol dir ma ra pal na e na keake; ma ra umana pal ba dia ga vamong ia ma ra loko na elefant diat a tarip, ma ra umana ngir na pal diat a mutu, ra Luluai i biti.

4

¹ Avat a umana bulumakau Basan, a umana vavina, ba ava ki ta ra luana Samaria, ma ava ki taun ra umana luveana, ma ava rua bereng diat dia ki na niiba, ma ava biti ta kavava umana luluai dari: Avat a kap ia uti ma dat a momo, avat a valongore go ra tinata. ² A Luluai God i tar vavalima ta kana lia na kini dari: Ea, ra e na vut pire vavat ba da al vue avat ma ra umana kono, ma diat dia ki valili da il diat ma ra il na en. ³ Ma avat a irairop tikitikai ta ra mata na liplip, ma avat a vilau uro Armon, ra Luluai i biti.

God i vapagumanene Israel, ia kaka pa dia talil pirana

⁴ Avat a vana ka uro Betel, ma avat a varpam; avat a vana Gilgal, ma avat a vapeal ra varpam; ma avat a kap kavava lavur tinabar ta ra malana ra bungbung par, ma kavava totokom ta ra ututul a bung; ⁵ avat a tul tar ra tinabar na pite varpa ma ra magit i leven, ma avat a varvai ure ra lavur vartabar, ma avat a vaarike diat; tago ava

manane damana, avat a tarai Israel, ra Luluai God i biti.

⁶ Ma go bula, pa iau ga tul tar ta magit upi ra ngie i vavat na nga ia ta kavava lavur pia na pal parika, ma ava tar iba upi ra nian ta kavava lavur gunan, ina pa ava lilikun tadav iau, ra Luluai i biti.

⁷ Ma iau tar muie ra bata pire vavat, ba i utul a gai boko upi ra e na varurue magit, ma iau tar tul tar ra bata tadav diat tai tika na pia na pal, ma iau tar tigel bat ra bata pire diat tai ta ra tikai; tika na pakana i bata tana, ma ta ra tikai pa i bata tana, ma i makuk. ⁸ Damana a urua ba a utul a pia na pal dital vana ta ra kopono pia na pal upi dital a mome ra tava, ma pa i tup dital; ma pa ava talil tadav iau, ra Luluai i biti.

⁹ Iau tar ubu avat ma ra e na malamalapang ma ra minait na davai; kavava peal uma, ma kavava lavur uma na vain, ma kavava lavur davai na lovo, ma kavava lavur davai na oliva, ra kubau i tar vapar vue diat; ma pa ava talil tadav iau, ra Luluai i biti.

¹⁰ Iau tar tulue ra kinadik tadav avat da tadav Aigipto; iau tar ubu doko kavava lavur barmana ma ra pakat na vinarubu, ma iau tar ben vue kavava lavur os; ma iau tar kure ba ra tabiangina i kavava tavul a tarai na ruk ra bilau i vavat; ma pa ava talil piragu, ra Luluai i biti.

¹¹ Ta umana ta vavat iau tar vamutue diat da God i ga vamutue Sodom ma Gomora, ma ava ga da ra lakit di tak gorone vue kan ra birao; ma pa ava talil piragu, ra Luluai i biti.

¹² Kari ina pait ra dari piram Israel; ma tago ina pait go piram, una ki na vaninara upi amur a varkuvo ma kaum God, Israel.

¹³ Tago nina i vaki ra lavur luana, ma i pait ra vuvu, ma i vapo ra nuknukina pire ra tarai, nina i vabobotoi ra malana, ma i ruarua taun ra lualuana ta ra gunagunan, a iangina ra Luluai, ra God kai ra lavur kor.

5

A nioro upi ra nukpuku

¹ Avat a valongore go ra tinata ba ina kakailai na niligur me ure avat, a kuba i Israel: ² Ra inip na vavina Israel i tar bura, pa na tut mulai; di tar rapue ta kana gunan, ma pa ta na ba na vatur mule. ³ Tago ra Luluai God i biti dari: A pia na pal ba tika na arip na marmar dia vana rikai tana, tika na mar ika diat a ki valili tana, ma nina ba tika na mar dia vana rikai tana, a vinun uka diat a ki valili ure ra kuba i Israel.

⁴ Tago ra Luluai i biti ta ra kuba i Israel dari: Avat a tikan upi iau, ma avat a laun; ⁵ ma koko avat a tikan upi Betel, ma koko avat a olo Gilgal, ma koko avat a bolo uro Ber-Seba; tago Gilgal na ki na vilavilau, ma Betel na da ra magit vakuku. ⁶ Avat a tikan upi ra Luluai. ma avat a laun; kan na da ra iap ta ra kuba i Iosep, ma na vaimur vue, ma pa ta na ba na pun ia aro Betel. ⁷ Avat ba ava pukue ra takodo na varkurai upi na da ra magit i mapak, ma ava rapue ra mangamangana takodo; ⁸ avat a tikan upi nina i ga pait ra Kabatingtigur (Tabiara) ma ra Tagul na Ubene, ma i pukue ra bingnimuna upi na malana, ma i vabobotoi ra

bung na keake upi na da ra marum, nina i oro pa ra ta, ma i lingire taun ra gunagunan, a iangina ra Luluai; ⁹ nina i vakaian ra tena niongor ma ra vinirua, upi ra vinirua na tadav ra dekdek na pal na bakbakit. ¹⁰ Dia pidimuane nina i pit diat ta ra mataniolo, ma dia milikuane tuna nina i tatike ra dovot. ¹¹ Tago ava rua taun ra luveana, ma ava vo pa ra totokom na vit tana, ava tar pait ra umana pal ma ra lavur vat di ga ap mal ia, ma pa avat a ki tana; ava tar vaume ra umana vakak na uma na vain, ma pa avat a mome ra vain tana. ¹² Tago iau tar nunure kavava lavur varpiam dia tar pepeal, ma kavava kaina mangamangana i tup ia; avat ba ava vakadik ra tena takodo, avat ba ava vatur vake ra kul varbat, ma ava piam vue nina i ki na niiba. ¹³ Kari nina i kabinana i ki mut ta ra e dari, tago a kaina e.

¹⁴ Avat a tikan upi ra boina, ma koko upi ra kaina, upi avat a laun; ma damana ra Luluai, ra God kai ra lavur kor, na ki maravut avat, da ava biti. ¹⁵ Avat a milikuane ra kaina, ma avat a bala mur ra boina, ma avat a vatur ra varkurai i takodo ta ra mataniolo; kan ra Luluai, ra God kai ra lavur kor, na mari diat dia ki valili ta ra vuna tarai Iosep.

¹⁶ Kari ra Luluai, ra God kai ra lavur kor, ra Luluai, i biti dari: Da kukula ta ra lavur tavul; ma ta ra lavur nga da biti, Ui, ui! ma da ting pa ra tena vinauma upi na korkor, ma ra umana tena tinangi upi diat a tangi. ¹⁷ Ma diat a tangi ta ra lavur uma na vain, tago ina vana alalu livuan piram, ra Luluai i biti.

¹⁸ Na kaina ta vavat ava bala upi ra bung kai

ra Luluai! Ta ra ava ava mainge ra bung kai ra Luluai? I bobotoi ka ma pa i kapa. ¹⁹ Na da ba ra tutana i lop kan ra leon, ma dir varkuvo ma ra bear,* ba i ruk na pal ma i tur bokon ta ra papar a pal, ma ra vui i karat ia. ²⁰ Dave, ra bung kai ra Luluai pa na bobotoi laka, ma pa ta kapa tana? Na bobotoi tuna laka, ma pa ta ik a mut na kapa tana?

²¹ Iau milmilikuane kavava umana lukara, iau pidimuane tuna diat, ma pa ina gugu ta kavava lavur kivung na lotu. ²² Maia, ma ba ava tul tar ra tinabar di tun tar ia ma ra tinabar na vuai na uma bula, pa ina manane diat, ma pa ina nuk pa kavava tinabar na varmaram ma ra vavaguai i tubu. ²³ Una tak vue kaum lavur kakailai dia taratarengi kan iau, tago pa iau mainge pi ina valongore ra nilai kaum lavur pagol. ²⁴ Ma boina ba ra takodo na varkurai na lovon da ra tava, ma ra mangamangana takodo da ra ngala na tava alir. ²⁵ Dave, ava ga tul tar ia tagu ra umana vartabar ma ra umana tinabar vang ta ra ivat na vinun na kilakilala ava ga kiki ra pupui, avat a tarai Israel? ²⁶ Maia, avat a puak pa Sikut kavava king, ma Kiun kavava god na tagul, ma kavava lavur tabalar, nina ava ga pait diat ure avat. ²⁷ Kari ina tulue u ta ra kini na vilavilau uro iat ta ra papar Damasko, ra Luluai i biti, a iangina ba ra God kai ra lavur kor.

6

Di re vue Israel

* **5:19:** A bear, tika na mangana leing, a tena varkarat, ma i ngala ra dekdekina.

¹ Na kaina ta diat dia ki vakuku ta ra gunan Sion, ma ta diat bula dia ki bakit ta ra luana Samaria, a umana tena rangrang kai ra umana vuna tarai, diat ba ra kuba i Israel na vana pire diat! ² Avat a bolo uro Kalne, ma avat a gire; ma papa aro avat a vana Kamat ra ngala; namur avat a vana uro Gat, kai ra tarai Pilistia; dave, dia boina vang ta go ra umana vuna gunan? Ba kan kadia langun i ngala ta go kavavat? ³ Avat ba ava biti ba i vailik boko ra bung na balbali, ma ava kari ra kiki na kaina mangamangana upi na maravai; ⁴ avat ava molo ta ra vava di pait ia ma ra loko na elefant, ma ava pipidoi ta ra molamolo, ma ava en ra umana nat na sip ta ra kikil na sip, ma ra umana nat na bulumakau ta ra kuba i ra umana vavaguai; ⁵ avat ava kaile ra lavur kakailai vakuku ba di ubu ra gita, ma ava mal pa ra umana pagol da David; ⁶ avat ava mome ra vain ma ra momamomo, ma ava vartap ma ra lavur ngatngat na vartap; ma pa i tabun ra bala i vavat ure ra minait i tup Iosep. ⁷ Kari avat a ki na vilavilau varurung ma diat di ben value diat i tana, ma ra lukara kavavat ava pipidoi na panie.

⁸ A Luluai God i tar vavalima tana iat mulai, ra Luluai, ra God kai ra lavur kor, i biti: Iau milmilikuane tuna ra minamar i Iakob, ma pa iau mainge kana lavur pal na luluai; kari ina tul tar ra pia na pal ma ra lavur magit i ki tana. ⁹ Ma na dari: ba a vinun na tutana dia ki valili tai tika na pal, diat a mat. ¹⁰ Ma ba tura i tika na tutana na puak pa ia, nina iat ba na tun vue ra minatina, upi na kap vairop vue ra uruna kan ra pal, ma na tir nina ba i ki ta ra pakana pal ara iat dari: Dave,

ta tikai boko ba ava kiki varurung me? ma na bali ia dari: Patana; io, na biti: Una ki mut, tago i tabu ba da vatang ra iang i ra Luluai. ¹¹ Tago ra Luluai i vartuluai, ma na rip ra ngala na pal, ma ra ikilik na pal na tapipin. ¹² Dave, ra umana os diat a vutvut vang ta ra ul a vat? Dave, ra tarai dia ipipuk tana ma ra bulumakau vang? Tago ava tar pukue ra varkurai takodo upi na da ra taring, ma ra vuai ra mangamangana takodo upi na mapak; ¹³ avat ava gugu ta ra magit vakuku, avat ava biti dari: Dave, pa ave ga vung ra ramu i vevet ure ra dekdek i vevet iat? ¹⁴ Tago ina vatut pa tika na vuna tarai ure avat a tarai Israel, ra Luluai, ra God kai ra lavur kor, i biti; ma diat a vakadik avat papa ra langun Kamat, ma na tuk tar ta ra tava alir Araba.

7

Ra utul a ninana ure ra vinirua: a umana kubau, a iap, ma ra vinau na valavalar

¹ A Luluai God i ga vagira iau dari: ea, i ga mal pa ra lavur kubau ta ra e ba i gol ra vura namur tana; nam i ga tavua namur ba i par ra varkukut kai ra king. ² Ma ba dia ga tar en vue ra vura ta ra gunagunan, iau ga biti dari: Ea, Luluai God, iau lul u ba una nur vue; Iakob na tur dave? Tago i ikilik ika. ³ A Luluai i ga pukue ra nuknukina ure go; pa da pait ia, ra Luluai i biti.

⁴ A Luluai God i ga vagira iau dari: ea, ra Luluai God i ga oro pa ra iap upi na vartoto ma ra tarai me; ma i ga vaimur vue ra vunapai ra ta, ma i to na vaimur vue ra gunagunan bula. ⁵ Ma iau ga biti dari: Ea, Luluai God, iau lul u ba una ngo;

Iakob na tur dave? Tago i ikilik ika. ⁶ A Luluai i ga pukue ra nuknukina ure go; go bula pa da pait ia, ra Luluai God i biti.

⁷ I ga vagira iau dari: ea, ra Luluai i ga tur ta ra papar a liplip na vat ba di ga vatur vatakodoa ma ra vinau na valavalar; ma i ga vatur ra vinau na valavalar ta ra limana. ⁸ Ma ra Luluai i ga biti tagu dari: Amos, ava u gire? Ma iau ga biti tana: A vinau na valavalar. Ma ra Luluai i ga biti: Ea, ina valar ra tarai Israel ma ra vinau na valavalar; ma pa ina nur vue mule diat; ⁹ ma ra umana tavul a lotu kai Isak diat a pupui boko, ma ra umana gomgom na pal kai Israel diat a tarip; ma ina tut na vinarubu ma ra pakat na vinarubu ure ra kuba i Ieroboam.

Amos dir ma Amasia

¹⁰ Ma Amasia ra tena tinabar. Betel i ga tulue tikai tadav Ieroboam ra king Israel ma ra tinata dari: Amos i varpit ure u livuan ta ra tarai Israel; ma kana tinata par pa i topa ra gunan. ¹¹ Tago Amos i biti dari: Ieroboam na virua ta ra pakat na vinarubu, ma a dovotina da ben vavilavilau vue ra tarai Israel kan kadia gunan. ¹² Ma Amasia i ga biti bula tai Amos dari: U ra tena ginigira, una vana, ma una takap tar ta ra gunan Iuda, ma una ian ma una varvai na propet ie; ¹³ ma koko una varvai na propet mulai ati Betel; tago ati a pal na lotu kai ra king, ma ra kuba i ra king. ¹⁴ Ma Amos i ga bali ia ma i ga biti tai Amasia dari: Vakir iau a propet, ma vakir iau natu i ra propet; iau tika na tena balabalaure vavaguai ika, ma ra tena vavaume davai na lovo; ¹⁵ ma ra Luluai i ga tak vue iau kan ra kikil na vavaguai, ma ra Luluai i ga

biti tagu: Una vana, ma una varvai na propet pire kaugu tarai Israel. ¹⁶ Io, una valongore ra tinata kai ra Luluai dari: U biti dari, Koko una varvai na propet ure Israel, ma koko una tatata ure ra kuba i Isak; ¹⁷ kari ra Luluai i biti dari: Kaum vavina na igoro ta ra pia na pal, ma ra umana natum, a umana tutana ma ra umana vavina, diat a virua ta ra pakat na vinarubu, ma da langun varbaine kaum gunan ma ra vinau na valavalar, ma u iat una mat ta ra gunan i dur, ma a dovotina da ben vavivilau vue Israel kan kana gunan.

8

A vaivatina ninana — a rat na vuai na davai

¹ A Luluai God i ga vagira iau dari: ea, iau ga gire tika na rat na vuai na davai. ² Ma i ga biti: Amos, ava nam u gire? Ma iau ga biti tana; A rat na vuai na davai. Ma ra Luluai i ga biti tagu: A mutuaina i tar vut tadav kaugu tarai Israel; pa ina nur vue mule diat. ³ Ta nam ra bung da pukue ra kakailai ta ra pal i gomgom upi ra kunukula, a Luluai God i biti; na peal ra lavur minat, ta ra lavur gunan par da vue ke diat, ma pa da tangi.

A vinirua kai Israel i maravai

⁴ Avat a valongore go, avat ba ava vuna vue ra luveana, ma ava vapanie vue diat dia ki na niiba, ma ava biti, ⁵ Vingai na par ra lukara na gai, upi avet a langalanga ma avet a ivure ra kon? Ma ra Bung Sabat, upi avet a vung vaarike ra vit? Ma avet a vaikilik ra epa,* ma avet a vangala

* **8:5:** A epa ia ra valavalar di mal ia ure ra mangana nian. Dir papait na varogop ma tika na beg na rais pua, 25 kilogram ba 56 lb.

ra mataina, ma avet a kukul ma ra valavalar i vaongo; ⁶ upi avet a vatur vake ra luveana ure ra mani, ma nina i ki na niiba ure ta ivu pal a kau, ma avet a ivure ra pal i ra vit: ⁷ A Luluai i tar vavalima ta ra minamar i Iakob dari: A dovotina pa ina valubane mule ta na ta kadia lavur papalum. ⁸ Dave, ra gunan pa na dadadar bar ure go, ma diat par dia ki tana pa na topa diat bar ba diat a lingligur? Maia, ra gunan par na lovon da ra Tava Alir, ma na lovon ma na mama mulai da ra Tava Alir Aigipto.

⁹ Ma ta nam ra bung, ra Luluai God i biti, ina vabobotoi ra matana keake ba i ki tur, ma ina vabobotoi ra gunan ba i kapa. ¹⁰ Ma ina pukue kavava lavur lukara upi ra niligur, ma kavava lavur kakailai upi ra tinangi; ma ina vavauluve avat ma ra mal na tabun, ma ra ulu i vavat par na kulkul; ma na da tikai i korkor ure natuna, a tutana, a kavakake, ma ra mutuaina na da ra bung i mapak.

¹¹ Ea, ra Luluai God i biti, ra e na vut ba ina tulue ra mulmulum ta ra gunan, vakir ra mulmulum ure ra magit na nian, ba ra nimar ure ra tava, pata, a mulmulum upi ra tinata kai ra Luluai iat. ¹² Ma diat a vanavana vurvurbit, diat a tur pa ra vinavana ta ra ta, ma na tuk tar ta ra ta, ma ta ra papar a taoai ma na tuk tar ta ra papar a taur; ma diat a vila vurvurbit ma diat a tikatikan upi ra tinata kai ra Luluai, ma pa diat a na tadav ia.

¹³ Ta nam ra bung a umana vakak na inip na vavina ma ra umana barmana diat a matmat ma ra nimar. ¹⁴ Diat dia vavalima ta ra kaina mangamangana Samaria, ma dia biti dari: Da kaum god

i laun, Dan; ma dari: Da ra mangamangana Ber-Seba i laun; diat bula diat a bura, ma pa diat a laun mulai.

9

Pa i tale pi da lop kan ra varkurai kai ra Luluai

¹ Iau ga gire ra Luluai i tutur ta ra uguugu na vartabar; ma i ga biti dari: Una kita ra ul a pagapaga upi ra vunapaina na dadadar; ma una bubur ia upi na bura taun ra ulu i ra tarai par; ma ina ubu doko diat par ma ra pakat na vinarubu; ma pa ta tikai ta diat na takap, ma pa ta tikai ta diat na pila tana. ² Ma gala dia kuba ura iat ra ruarua na tulungen, a limagu na kinim vake diat; ma gala diat a tutua urama ra bala na bakut, gala ina vairop diat marama. ³ Ma gala diat a parau arama ra ul a Karmel, ina pepeng ma ina ben vaarike diat; ma gala diat a ki po kan ra luaina matagu ta ra bala na ta, ina vartuluai ba ra vui na karat diat ie. ⁴ Ma ba kadia lavur ebar diat a ben vavilavilau vue diat, ina vartuluai upi ra pakat na vinarubu na ubu diat; ma ina bobbe diat upi diat a kaina, ma vakir upi diat a boina.

⁵ Tago ra Luluai, ra God kai ra lavur kor, i bili ra gunan ma i panie, ma diat par dia ki tana diat a ligur; ma na lubu par da ra Tava Alir; ma na mama mulai da ra Tava Alir Aigipto; ⁶ i pait ra kubana arama ra bala na bakut, ma i page ra maup ta ra rakarakan a gunagunan; i oro pa ra polo na ta ma i lingire taun ra mata i rapia; a iangina a Luluai.

⁷ Dave, avat a tarai Israel, pa ava varogop vang ma ra tarai Etiopia piragu? a Luluai i biti. Dave,

pa iau ga ben vairop ra tarai Israel kan ra gunan Aigipto vang, ma ra tarai Pilistia maro Kaptor, ma ra tarai Siria maro Kir? ⁸ Ea, ra mata i ra Luluai God i bobé ra kaina vuna tarai, ma ina re vue kan ra mata i ra pia; ia kaka ta kuba i Iakob pa ina re vakakit vue, a Luluai i biti.

⁹ Tago ina vartuluai, ma ina tang ra tarai Israel ta ra lavur vuna tarai par, da di tang ra kon, ma pa ta patina ik na bura ra pia. ¹⁰ Diat ra umana tena varpian par pire kaugu tarai diat a virua ta ra pakat na vinarubu, diat ba dia biti dari: A balbali pa na tadav avet, ma pa na tur bat avet.

Israel na tut rikai mulai

¹¹ Ta nam ra e ina vatur mule ra pal kai David nina i tarip, ma ina bonot ra papar a pal i tarada; ma ina vatur mule ra taripuna, ma ina mal mule da lua; ¹² Upi diat a vatur vake ra ibaiba ta ra tarai Edom, ma ra lavur vuna tarai par ba di ga vaarike ra iangigu pire diat, ra Luluai i biti nina ba i pait go. ¹³ Ea, ra e na vut, ra Luluai i biti, ba ra tena niipuk na ki ur vue ra tena nidodoko, ma nina i rua rumam ra vuai na vain na ki ur vue ra tena vinauma; ma ra umana luana diat a tua ma ra kalami na polo na vain, ma ra lavur buana diat a polo. ¹⁴ Ma ina ben vatalil kaugu tarai Israel kan ra kini na vilavilau, ma diat a pait mule ra lavur pia na pal ba di ga re vue diat, ma diat a kiki tana; ma diat a pait ra umana uma na vain, ma diat a mome ra polo na vain tana; diat a pait bula ra umana uma tuna, ma diat a en ra magit i tavua tana. ¹⁵ Ma ina kalie diat ta kadia gunan, ma pa da rubat vue mule diat kan kadia gunan ba iau tul tar ia ta diat, ra Luluai kaum God i biti.

**A BUK TABU A MAULANA KUNUBU ma A
KALAMANA KUNUBU**
**The Holy Bible in the Kuanua language of Papua New
Guinea**
Buk Baibel long tokples Kuanua long Niugini

Copyright © 1882-1983 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kuanua or Tinata Tuna or Tolai (Kauana)

Translation by: Bible Society of Papua New Guinea

1882 Mark 1883 +Matthew 1885 +Gospels (with revised Mt. Mk) BFBS NSW
Aux, Sydney 1891 +New Testament 1901 +New Testament (revised) BFBS,
London Translated by James Chalmers and W.G. Lawes (LMS)
1935 +New Testament [Repr +1942-1951] BFBS, London Translated by R.
Lister Turner and J.B. Clark (LMS)

1959 +New Testament 1962 +Genesis 1964 +Psalms BFBS, London and
Sydney 1971 1 Peter J. Palmer, Auckland 1973 +Bible (Repr 1974-+1991 BS
in Papua New Guinea, [Port Moresby-Lae] Revised and translated by Percy
Chatterton (LMS), assisted by Taunao Agaru, Reatau Mea, Morea Igo, Egi
Raka, Puka Oala, Mavara Hekure, and Dago Morea

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

bbc5a26d-4db3-53f1-9593-2319b90317db